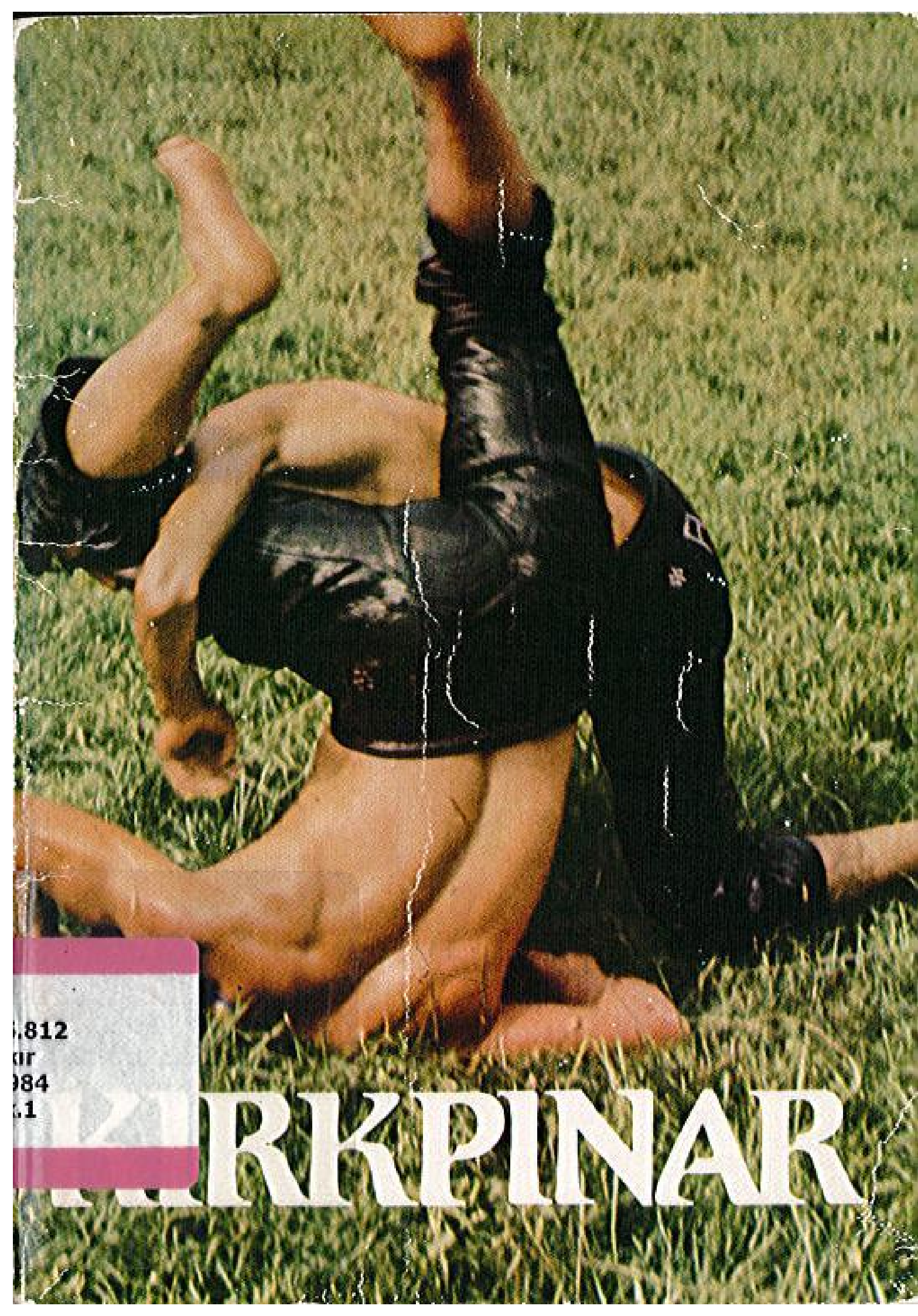

812
or
984
1

KIRKPINAR

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
MERKEZ KÜTÜPHANESİ
K. 10. 25.242

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
MERKEZ KÜTÜPHANESİ

796.812
K. 10.
1984

ÖNSÖZ,

Sunulan bu eser, millî birlik ve beraberliğe en fazla muhtac olduğumuz bir zamanda, Türk Millî Kültürüne hizmet maksadıyla hazırlanmıştır.

Bilindiği üzere, millî kültürümüzün maddî unsurlarının en önemlilerinden biri folklordur. Folklor, fertleri tembellikten kurtarıp dinamizme yöneltir. Yağlı güreş, Türk folklorunun ve spor geleneğinin ayrılmaz bir parçası sayılmaktadır. Her ne kadar güreş, asrımızda uluslararası bir hüviyet kazandı ise de, esas itibarıyla Türk milletin ata sporudur ve en azından bir kaç bin yıllık bir geçmişe sahiptir.

Ata sporumuz denince akla yağlı güreş ve Kırkpınar gelmektedir. Ata sporumuz hakkındaki bütün bilgileri kronolojik bir çerçeve içinde derli-toplu verebilecek bir eser, bu gün maalesef mevcut değildir. Bu bakımdan, her türü eksikliğine rağmen, bu kitapçık en azından bu gün için böyle bir boşluğu doldurabilecektir. Ayrıca bu konu üzerinde çalışmak, araştırma yapmak isteyenler için de bir hareket noktası olacaktır.

Kitaptaki bilgileri tamamlamak ve noksanlarını gidermek üzere yardımlarını esirgemeyecek olanlara şimdiden teşekkürü vazife bilmekteyiz. Gerek Kırkpınar ve gerekse Ata sporumuz hakkında daha bilimsel ve mükemmel eserlerin hazırlanıp, neşredilmesi ümidi ve temennisiyle...

Haziran 1984
Mustafa Zekâi Bilgin
Kırkpınar Ağası

KIRKPINAR GÜREŞLERİNİN TARİHİ

Yedi asra yakın bir zamandan beri yapılmakta olan Kirkpınar güreşlerinin günümüze kadar gelen tarihi şöyledir.

Orhan Gazi'nin kardeşi Süleyman Paşa'nın Rumeli'ye ilk çıkarma hareketine, yanındaki 40 gazi ile girişlikleri ve Bizanslılara ait olan Domuzhisarı'na yapılan baskınla ele geçirmesi, Kirkpınar güreşlerinin doğuşu olur.

Bir gece ay ışığı altında Çanakkale'den Rumeli'ye geçen kırk gazi, Bizanslıların elindeki Domuzhisarı'na yerleşirler. Takviye kuvvetlerinin gelmesiyle hisarlara sığmayan gazilerden kırk tanesi Edirne'ye yönelen kuvvetlerin öncülüğünü yapar. Herbiri birer "Başpehlivan" olan yiğitler, her molada aralarında güreş tutarak vakit geçirir. Edirne civarında Ahırköy'e geldiklerinde yiğitler yine kapışırlar. Bunlardan ikisinin Anadolu yakasında başlattığı güreş, Rumeli seferi dolayısı ile yarım kaldığından, Ahırköy'nün zümrüt yeşilinde güreşi tamamlamak için Hidrellez günü tekrar kapışırlar. Gün boyunca yenilemeyen pehlivanlar güreşi bırakıp yemek molası bile vermezler. Gece olduğu halde devam eden güreş ikisini de bilmeyi düşürür. Nihayet gece yarısına doğru son nefeslerini vererek ecele yenilirler. Arkadaşları onları aynı çayırıktaki bir incir ağacının altına gömdükten sonra, Edirne'ye doğru savaşa devam ederler.

Edirne feth edilip Osmanlı Devleti'nin merkezi olduktan sonra, bu kırk gaziden sağ kalanlar arkadaşlarına taştañ mezar yapmak amacıyla Ahırköy'e gelirler. vardıklarında gördükleri manzara şöyledir: Arkadaşlarını gömdükleri incir ağacının altından ve yanlarından kırk tane pınar fışkırmış, Ahırköy çayırından akıp gitmekte. İşte "KIRKPINAR" ismini bundan almıştır. Ancak Harpler sonucu Kirkpınar'ın bulunduğu yer Yunan topraklarında (Samano köyü hudutlarında) kaldığından 15 Mayıs 1915 tarihinden sonra Güreşler Edirne Sarayı'nda yapılmaya başlamıştır.

Atatürk'ün en çok sevdiği ve takdir ettiği pehlivanlardan birisi Kurtdereli Mehmet pehlivandır. Ona olan takdir ve sevgisini kendisine gönderdiği şu mektubundan anlayabiliriz.

MEHMET PEHLİVANA

SENİ CİHANDA ÜN SALMIŞ BİR TÜRK PEHLİVANI TANIDIM, PARLAK MUVAFFAKİYETLERİNİN SIRRINI ŞU SÖZLERLE İZAH ETTİĞİNİ ÖĞRENDİM. "BEN HER GÜREŞTE ARKAMDA TÜRK MİLLETİNİN BULUNDUĞUNU VE MİLLET ŞEREFİNİ DÜŞÜNÜRÜM". BU DEDİĞİNİ EN AZ YAPTIKLARIN KADAR BEĞENDİM. ONUN İÇİN SENİN BU DEĞERLİ SÖZÜNÜ TÜRK SPORCULARINA BİR MESLEK DÜSTURU OLARAK KAYDEDİYORUM. BUNUNLA, SENDEN VE SÖZLERİNDEN NE KADAR ÇOK MEMNUN OLDUĞUMU ANLARSIN. ÇOLUK, ÇOCUĞUN İÇİN SANA UFAK BİR ARMAĞAN GÖNDERİYORUM. O, BU MEKTUBUMLA BERA-BERDİR. PEHLİVAN, ÖMRÜNÜN TAM SAĞLIKLA UZUN SÜRMESİNİ DİLERİM.

GAZİ MUSTAFA KEMAL

ANKARA 15.Kasım.1931

KURTDERELİ MEHMET

KIRKPINAR EDİRNE'YE NASIL GELDİ

Balkan harbinden sonra birinci cihan harbinde bu yer Bulgarlara terk edilmiş olduğundan o senenin Kirkpınar'ı Edirne ile Mustafa Paşa yolu arasındaki Virantekke denilen mahalde yapılmıştır. Bundan sonra da Edirne Çocuk Esirgeme Kurumu idare heyetinden Rasim efendi, kavaf Recep efendi, terzi Şevket efendi, Çubukçu Rasim Çavuş, Bedestenli Mehmet Efendi, Kırıklı Rıza efendilerin şahsi teşebbüsleri ile Kirkpınar'ı Edirne Sarayı'na getirilerek ihya edilmişlerdir, edinilen gelir ise Çocuk Esirgeme Kurumuna verilmiştir.

Sarayıcı mesiresi Edirne Belediye'sinin malı olduğundan daha sonra Belediye el koyarak Kirkpınar'ı şimdiki ferfiyle yapılmaya başlatmıştır.

KIRKPINAR GÜREŞLERİNİN YERİ

Edirne'nin fethini müteakip efsanelerde rivayet olunan Kırkpınar güreşlerinin eski yeri, Edirne'nin altı saat batısında eski Kırkpınar mevki olup bugün milli hudutlarımızın dışında ve Yunanistan arazisinde kalmaktadır.

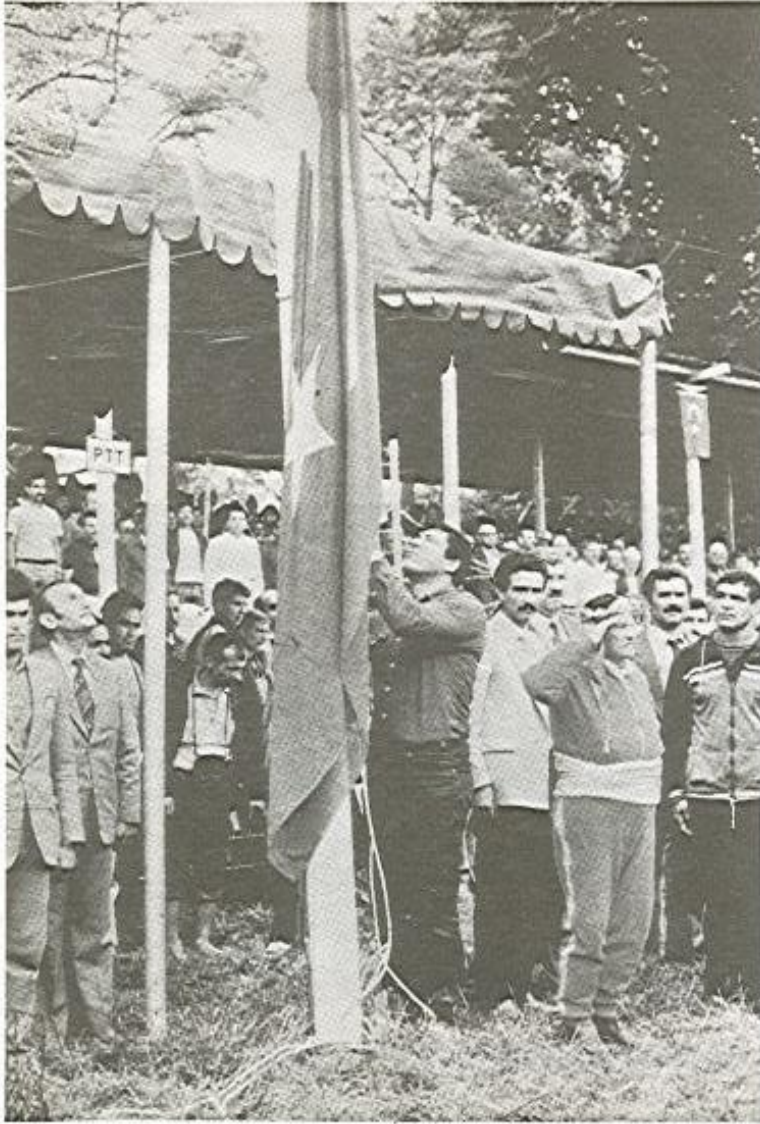
Kırkpınar'ın kurulduğu tarihi yer Samona köyünün mer'ası içindedir. Pehlivanların güreş alanı meydanının hudutları da şöyledir : Asıl meydan Nazif ağa denilen yerdir. Bu meydanın bir tarafı Topçuoğlu Ali ağa tarlası, bir yanı çayırılık, bir tarafı Tikiöğlu Recepağa tarlası, bir tarafı Çilengiöğlu'nun sebze bahçesi diğer bir tarafı da Kırklar çeşmesinin ayaklarıdır ve deredir.

KIRKPINAR GÜREŞLERİNİN ÖNEMİ

Anadolu'da, Rumeli'de bir çok yerde panayır güreşleri tertiplenir. Bu güreşlerde bir baş pehlivan seçilir. Fakat hiç birisinde Baş'ı kazanan pehlivana "Türkiye Baş Pehlivanı" denilmez. Baş Pehlivan, Kırkpınar güreşlerinden çıkar. Kırkpınar'da Başpehlivan olan ertesi senenin güreşlerine kadar Türkiye Baş Pehlivanıdır.

İŞTE KIRKPINAR İŞTE PEHLIVANLAR ER MEYDANI SARAYIÇINDE

BAYRAĞI GÖNDERE BAŞ PEHLIVAN ÇEKER

KIRKPINAR AĞASI

Kirkpınar güreşlerinin en ilginç yönü Kirkpınar Ağalığıdır. Pehlivanları çağıran, yarışmaları düzenleyen, gelen konukları ağırlayan, yemek ve yatacak yerlerini temin eden, örf ve adetlere uygun olarak güreşlerin yapılmasını sağlayan, ödülleri veren güvenlik düzeni alan sorumlu ve yetkilidir.

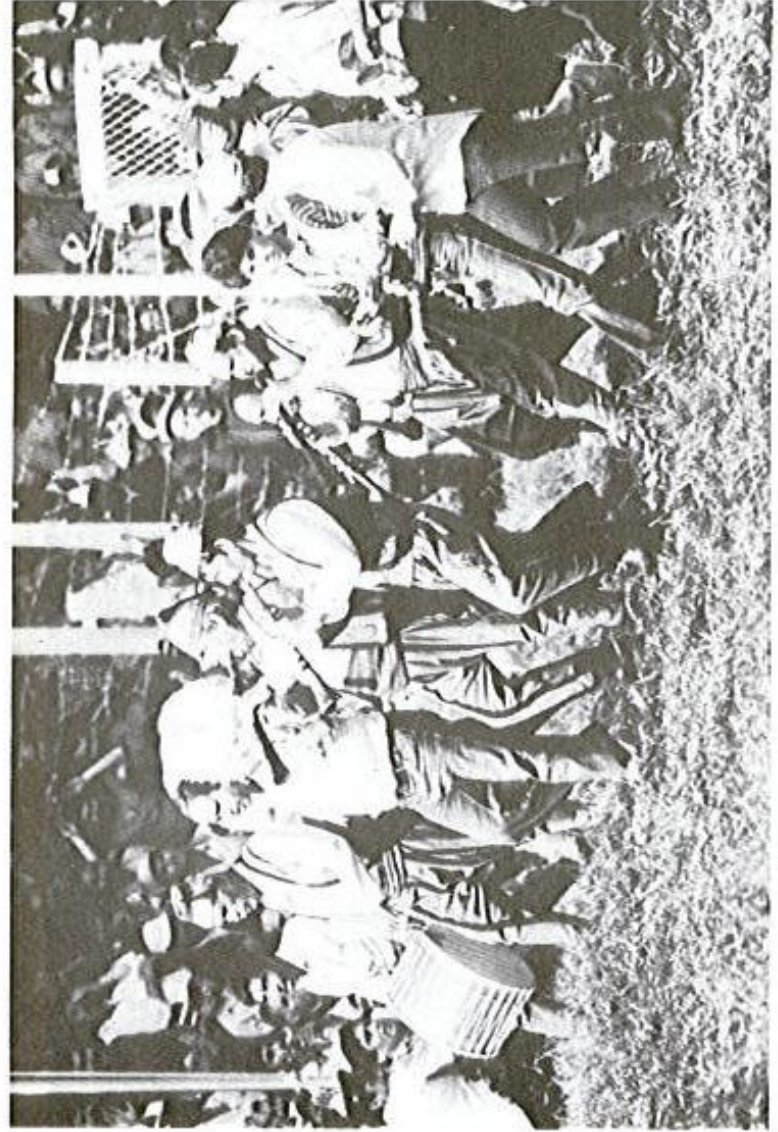
Kirkpınar adetlerine göre Ağa, kendisi için hazırlanan bir çadırda oturur. Rumeli kesimi tabir edilen bir biçimde giyinen ağanın başında serpuş olur. Fesin üstüne bağlanan bezin ucu bir tarafa doğru hafifçe sarkar. Ağa ayağına şalvar giyer. Camdan adı verilen gömleğinin üstüne yelek geçirir. Camdan, yelek, fes üstüne bağlanan bez ve şalvar ayrı ayrı işlemelidir. Ayağında ise ince topuklu rügan yemeni bulunur. Çadırına kurularak müsabakaları takip eden ağa elinde ise kehribardan doksandokuzluk bir de tesbih taşır.

AĞANIN SEÇİMİ

Güreşlerin yapıldığı son gün, öğlenden sonra, meydancılardan birisi, bir kuzuyu kucağına alarak, seyircilerin önünde dolaştırıp açık arttırmaya çıkarır. Kırkpınar Ağası olmak isteyenlerden en uygunu üzerinde arttırma bırakılarak, o kişi gelecek senenin "KIRKPINAR AĞASI" seçilmiş olur.

Ağalar genellikle güreşi seven, özü-sözü doğru, saygı duyulan, hali vakti yerinde kişiler tarafından seçilir. Sesebi ise: Kırkpınarın tarihi şöhretine gölge düşürecek bir olayın çıkmamasını, ağanın otoritesi ve varlıklı oluşuyla sağlamasıdır.

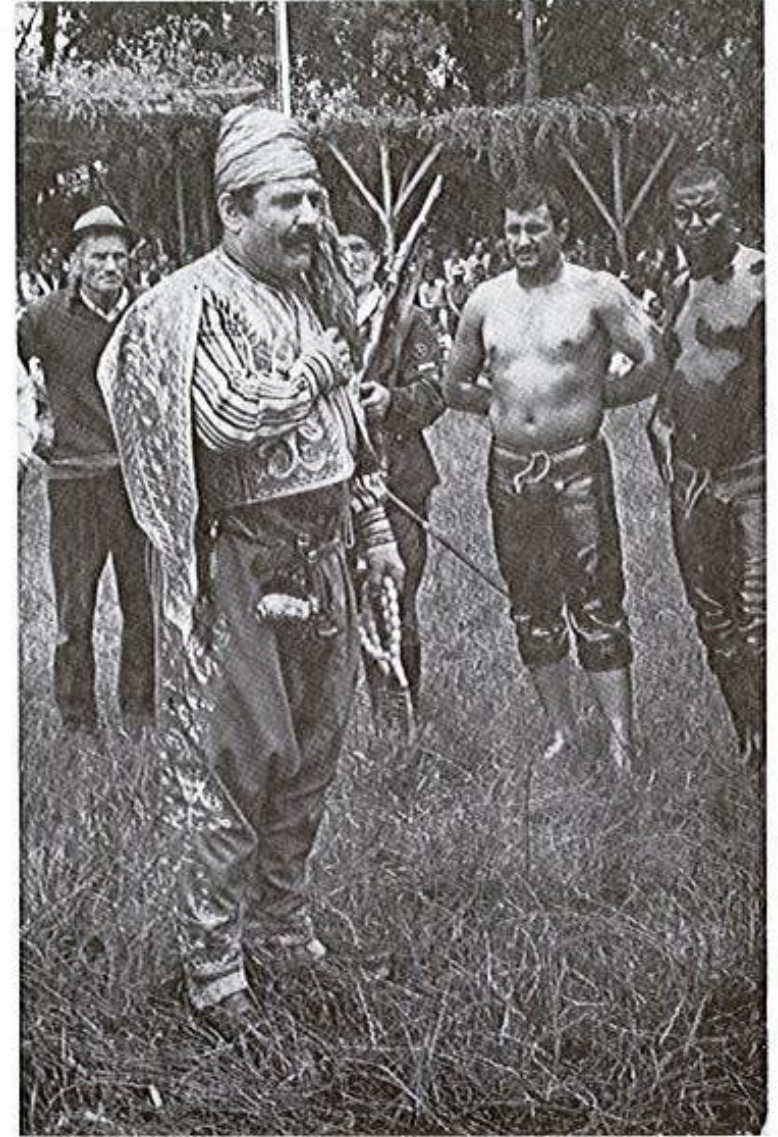
Ağanın seçilmesinden sonra açık arttırmaya konan kuzu ağanın önüne bırakılır ve davul-zumacılar, Rumeli havaları çalarak yeni seçilen ağayı alıp o seneki ağanın çadırına veya çardağına götürürler. Eski ağa yeni seçilen ağayı ağırılar, Tebrik ve başarı dileğinde bulunduktan sonra hareketli Rumeli havaları çalınır. Cazgır ve meydancıların eşliğinde çadırına kadar götürürler.

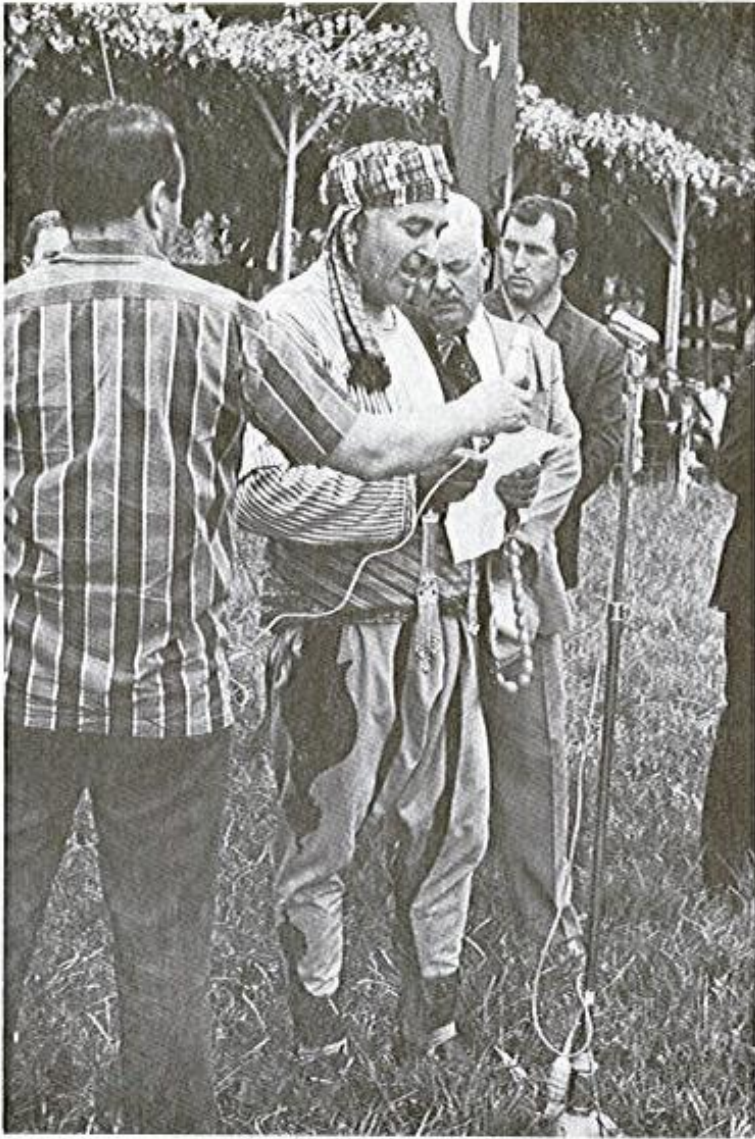
YENİ SEÇİLECEK AĞA İÇİN AÇIK ARTTIRMAYA GETİRİLEN KUZU ÇAYIRDA OMUZDA DOLAŞIR

SON KIRKPINAR AĞALARI

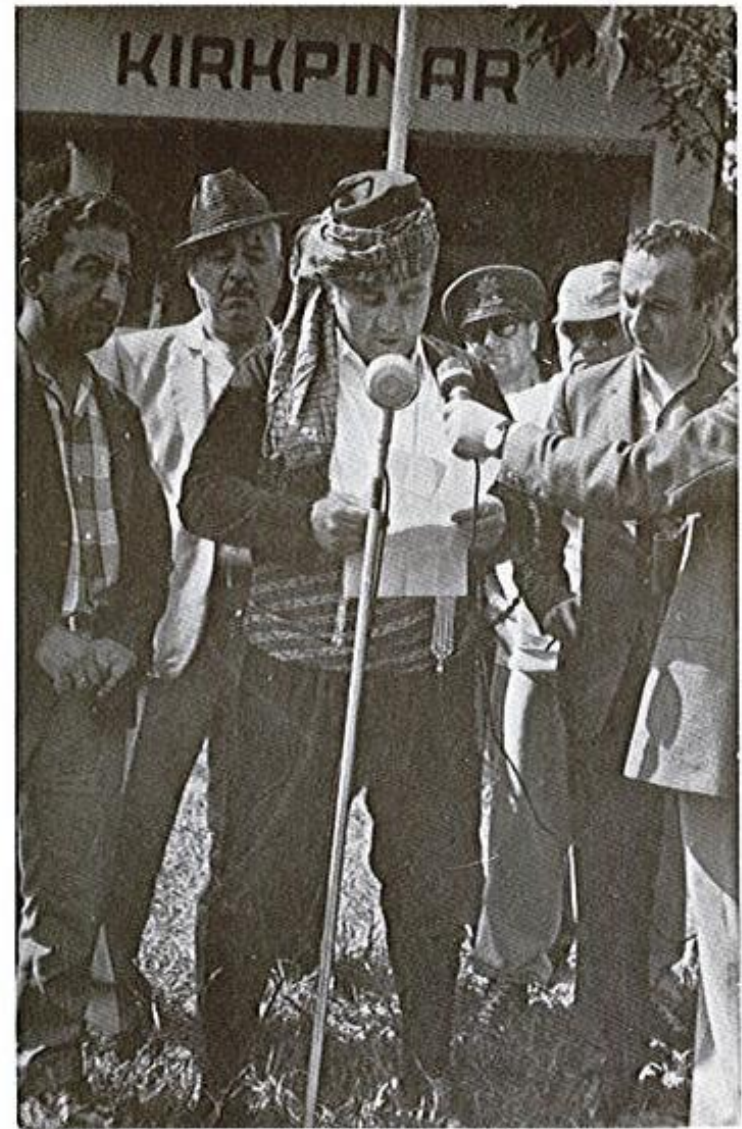
Karaca köylü Murat Şener
Merhum Şöför Mehmet (Edirne'li)
Edirne milletvekili Nurettin Manyas
Dökmeci Hüseyin
İbrahim Bildik
Ahmet Merter (1957-58-59)
Edirne İş Bankası görevlilerinden Salim Doğramacı (1960)
Edirne'den Muhittin Ağaoğulları (1961)
İstanbul'dan Ali Rıza Keleşoğlu (1962-63)
Edirne şöförler cemiyeti reisi Hasan Vatan (1964)
Edirne Elçili köyünden Hakkı Meriç (1965)
Eski serbest güreş şampiyonlarımızdan Gazanfer Bilge (1966)
Süleyman Şahin (1967-68)
Gazanfer Bilge (1969-70)
Celal Hacı Eyüpoğlu (1971)
Doğan Görkey (1972)
Hamit Kaplan (1973)
Şevki Alan (1974)
Zülfü Karabulut (1975-76)
Fethi Alan (1977)
Sebahattin Tekcan (1978)
Bandırmalı Süleyman Özmercan (1979)
Cemal Pul (1980)
Mehmet İriş (1981)
Ali Ayağ (1982-83)
Mustafa Bilgin (1984)

1975-76 ZÜLFÜ KARABULUT

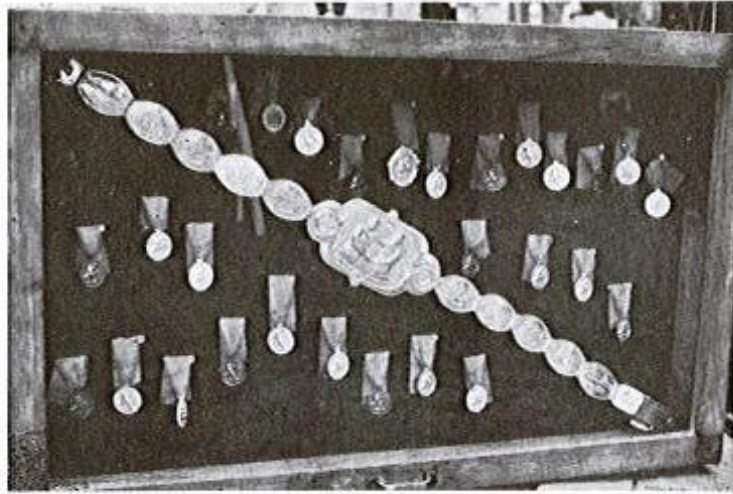
1968 SÜLEYMAN ŞAHİN

1969-70 GAZANFER BİLGE

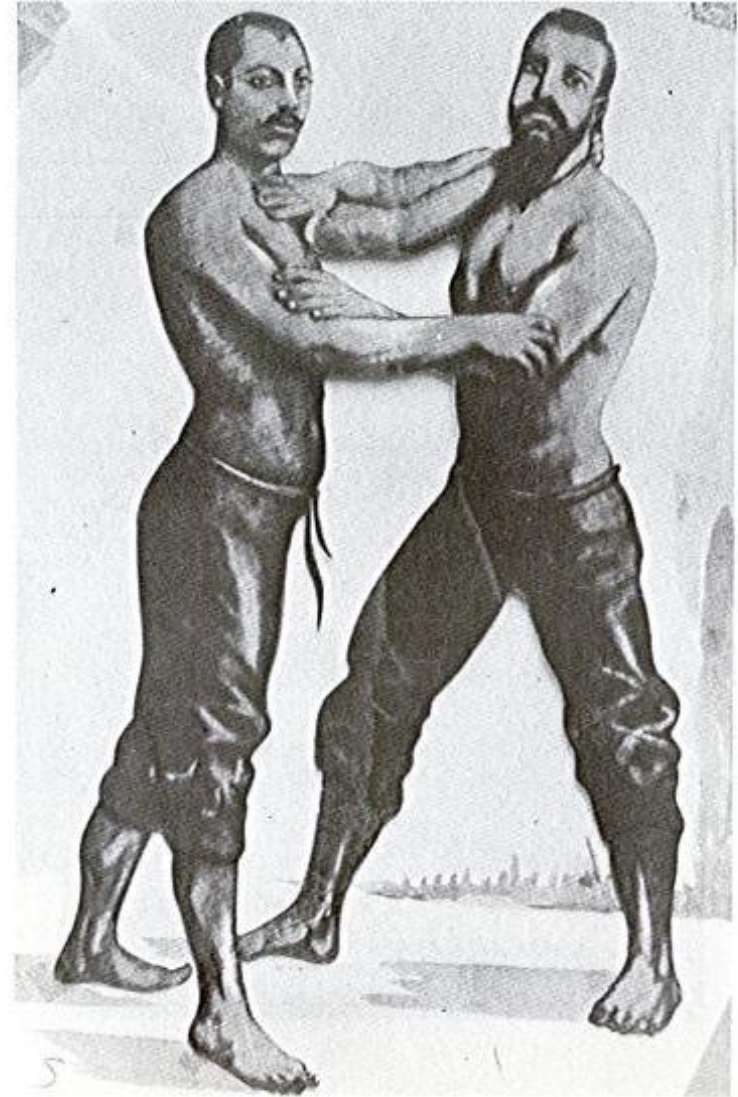
BAŞPEHLİVAN

Kırkpınar'ın en büyük ödülünü Başpehlivan alır. Başpehlivanlığı elde eden pehlivan bir yıl için Türkiye'nin Başpehlivanıdır. Üst üste üç kez Başpehlivanlığı elde eden güreşçi "Altın Kemer" ödülünü alır. Bu kemerin ilkinin Tekirdağlı Hüseyin Alkaya, ikincisini ise Ordulu Mustafa, üçüncüsünü Karamürşel'li Aydın Demir kazanmıştır. Diğer boylardaki birincilerle dereceye giren pehlivanlara verilen ödül ise teşvik mahiyetindedir. Pehlivan ödülü para olacağı gibi at, öküz, dana veya koç ta olabilir. Eski yıllarda Başpehlivana deve, başaltına boğa, büyükorta-ya kısarak diğer boylarada bunlara benzer ödüller verilirdi.

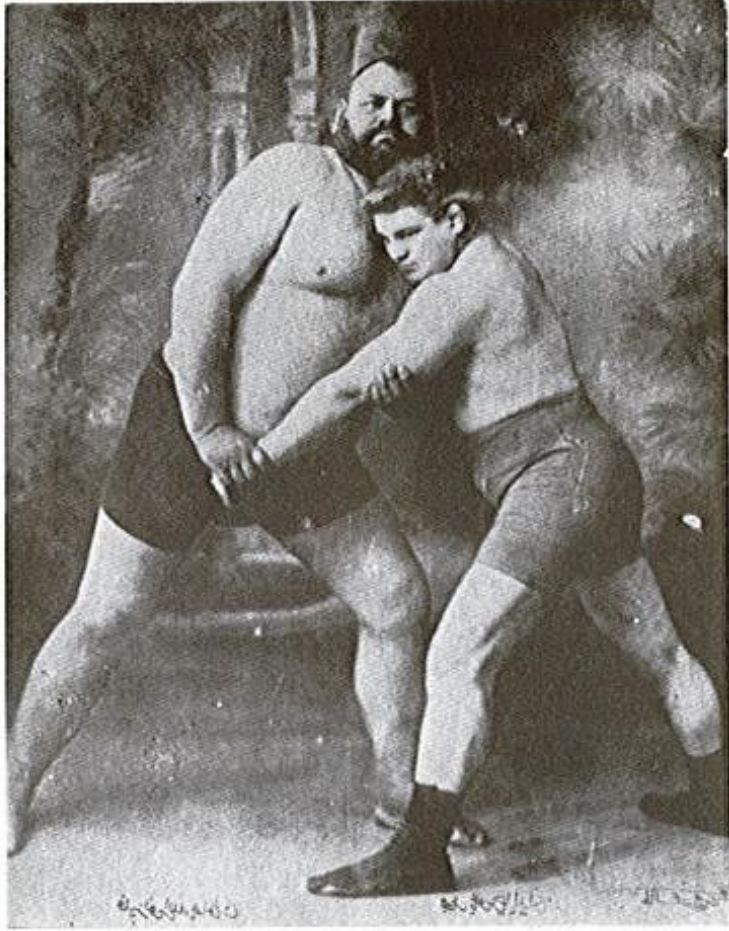

ÜST ÜSTE 3 YIL BAŞPEHLİVAN OLAN
ALTIN KEMERE SAHİP OLUR

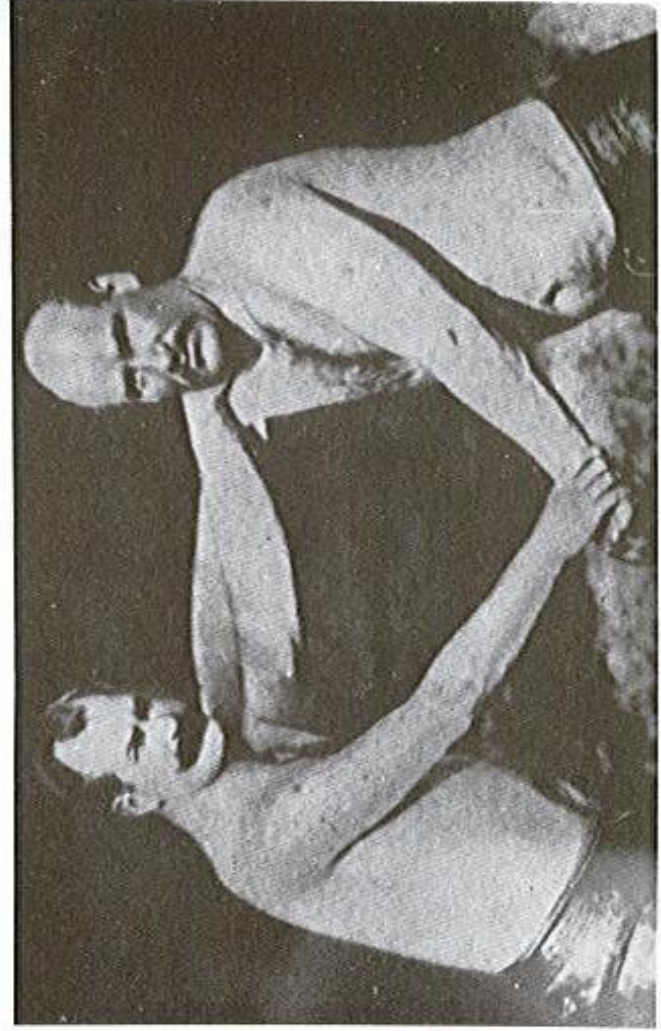
CUMHURİYET DEVRİ ÖNCESİ KIRKPINAR BAŞPEHLİVANLARI

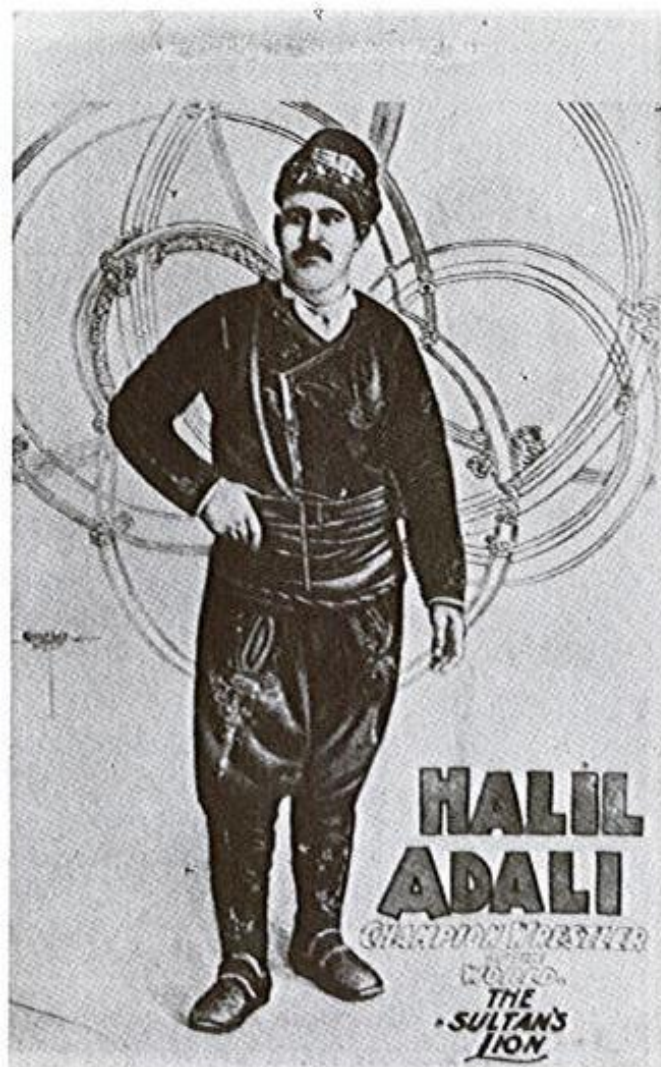
ÇOLAK MOLLA VE SUYOLCU MEHMET

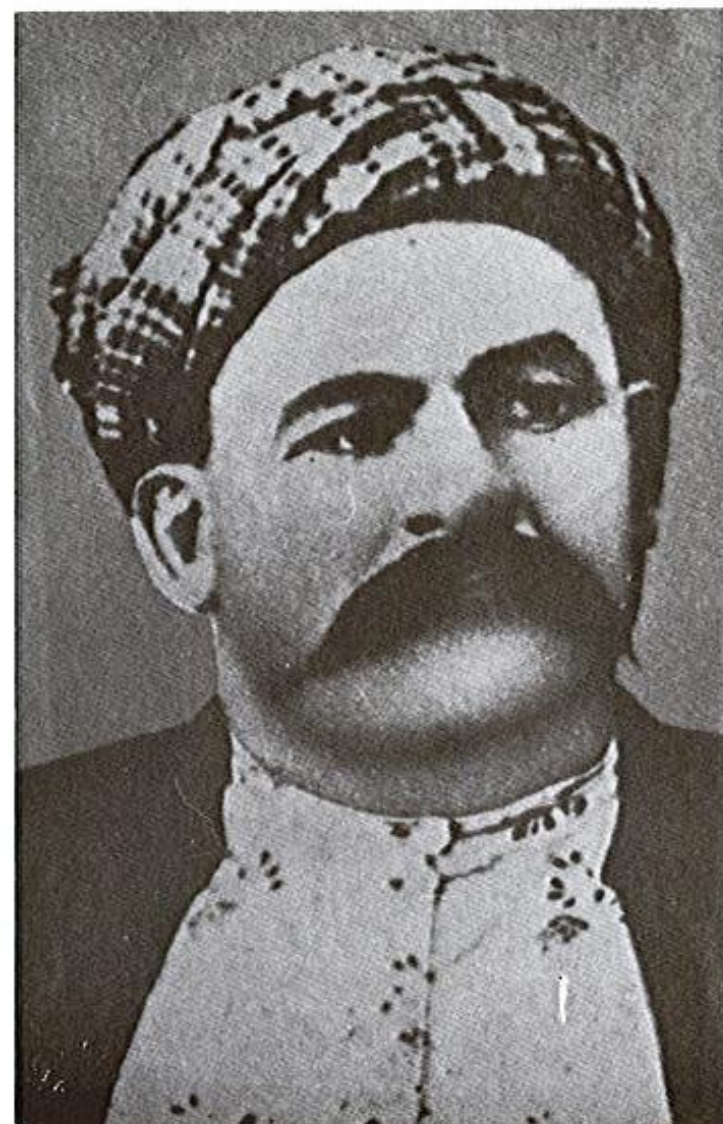
MACAR ÇAYA ve FILİZ NURULLAH

KEL ALIÇO VE KARA İBO

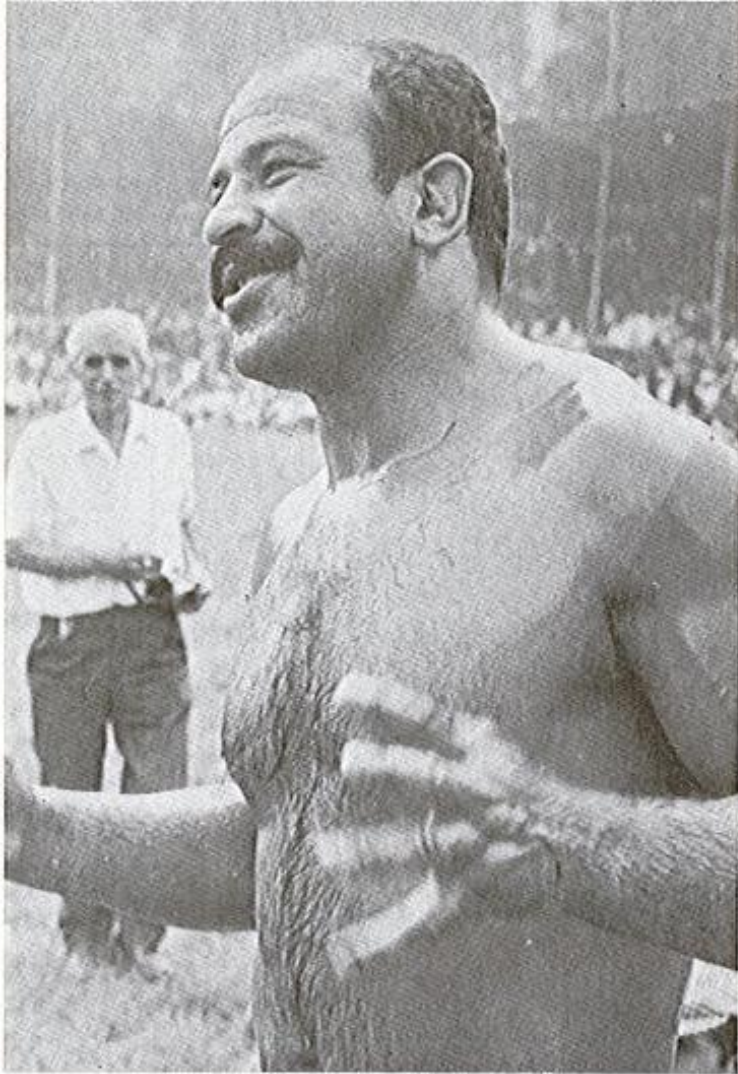

ADALI HALIL

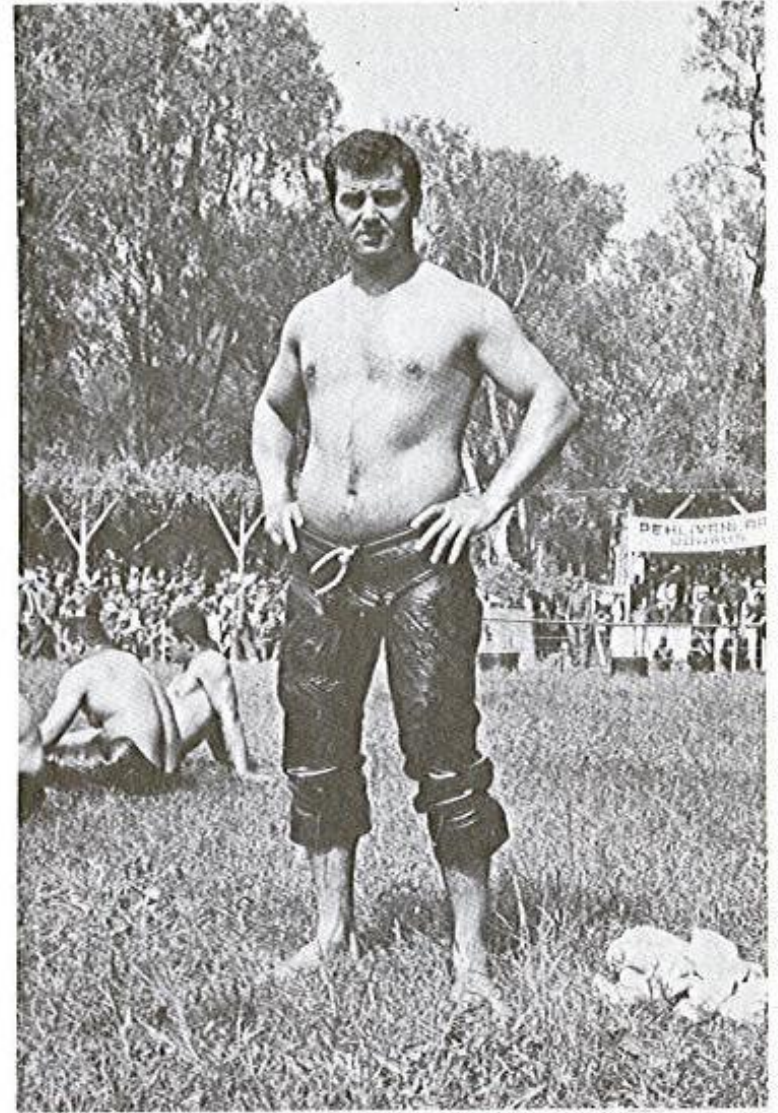

KOCAYUSUF

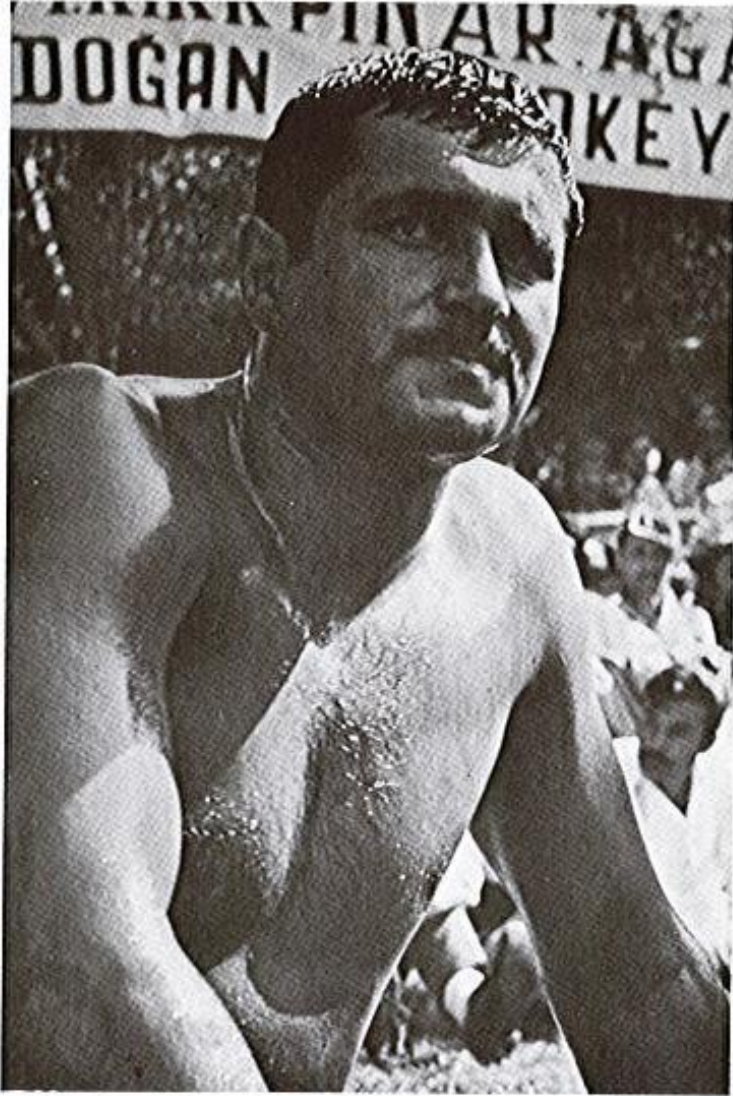
SON YILLARIN KIRKPINAR BAŞPEHLİVANLARI

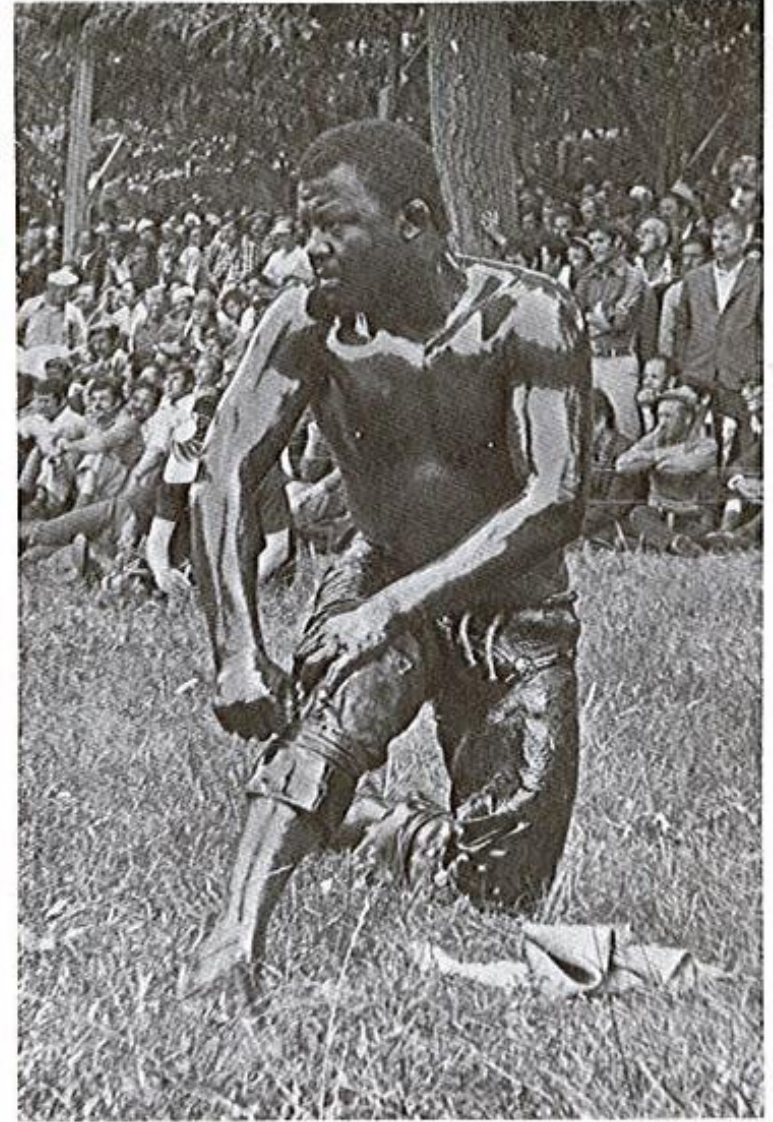
1965 ve 1974 YILLARINDA BAŞPEHLİVAN OLAN
İZMİRLİ ALİ ÇELİK (KARAALI)

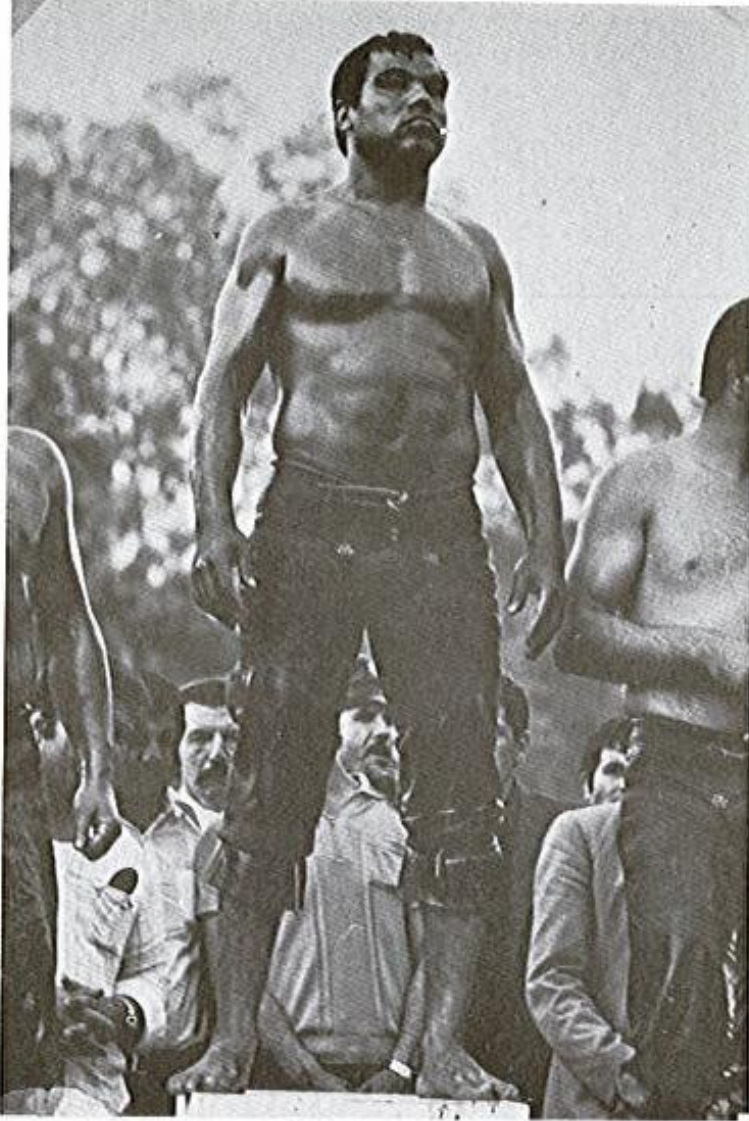
1976-77-78 YILLARINDA ÜÇ KEZ ARKA ARKAYA
BEŞPEHLİVAN OLAN, EN SON ALTIN KEMER SAHİBİ
AYDIN DEMİR (KARAMÜRSELLİ)

KIRKPINAR BAŞPEHLİVANLARINDAN KARA ALI'NİN TORUNU
KIRKPINAR BAŞPEHLİVANLARINDAN HASAN ACAR'IN OĞLU
1979 KIRKPINAR BAŞPEHLİVANI BANDIRMALI SABRİ ACAR

1972 ve 1981 YILLARINDA BAŞPEHLİVAN OLAN
AKHISARLI MUSTAFA YILDIZ

1980 YILI BAŞPEHLİVANI
MEHMET GÜÇLÜ (MANISALI)

KIRKPINAR'DA BİRİNCİLİK KAZANMIŞ MEŞHUR BAŞPEHLİVANLARIMIZ

Kel Aliço (26 sene Kirkpinar birinciliğini muhafaza etmiş).
Kosa Yusuf.

Adalı Halil Pehlivan.

Geçkinli'i Yusuf Pehlivan (Asıl Kirkpinar'ın son Başpehlivanı).

Hergelecî İbrahim (Koca Yusuf'un ustası).

Çömlek Köylü Kara Murat (Kara Emin'in ustası).

Silivri'li Molla İzzet.

Çatalcalı Nakkaş Eyüp.

Yenici Mehmet.

Kızılçıklı Mahmut.

Çömlek Köylü Kara Emin.

Kaykçıoğlu Ahmet (Tekirdağlı Hüseyin ile Hayrabolulu Süleyman'ın ustası).

Gerdelli'i Himmet Pehlivan.

Tekirdağlı Hüseyin (yedi seneden fazla Kirkpinar birinciliğini muhafaza etmiş ve yenilmeden güreşi terketmiştir).

Babaeski'li İbrahim.

Babaeski'li Mustafa.

Hayrabolu'lu Süleyman.

Hasan Acar (1953-1957 yıllarında).

İbrahim Karabacak (1954, 1956, 1959, 1960 yıllarında).

İrfan Atan (1955'te).

Adil Atan (1958'de).

Sezal Kanmaz (1963'te).

Mehmet Ali Yağcı (1961), 1964 yıllarında, 1962'de Kara Ali ile berabere kalmış ve birincilik ödülü ikisi arasında taksim edilmiştir).

Kara Ali (1965'te).

Ordulu Mustafa Bük 1966.

Ordulu Mustafa Bük 1967.

Ordulu Mustafa Bük 1968 (Altın kemerin sahibi oldu).

Babaeski'li Nazmi Uzun 1969.

Başpehlivan yok (Aydın Demir-Kara Ali yenilemedi) 1970.

Hasan Şahin 1971.

Arap Mustafa Yıldız 1972.

Ordulu Davut Yılmaz 1973.

Kara Ali Çelik 1974.

Kirkpinar güreşleri yarıda kaldı 1975.

Aydın Demir 1976.

Aydın Demir 1977.

Aydın Demir (Altın Kemerin sahibi oldu) 1978.

Sabri Acar 1979.

Mehmet Güçlü 1980.

Arap Mustafa Yıldız 1981.

Hüseyin Çokal 1982.

Hüseyin Çokal 1983.

YENME YENİLME

Yağlı güreşte yenme ve yenilme şekilleri şöyle:

- 1- Göbeği yıldız gören (Göbek açılması)
- 2- İki el yerde oturuyor durumunda payanda yapıldığında,
- 3- Sırtüstü düşerken dirsek yere değerse,
- 4- Ayak bağı olmadan hasmı kucaklayıp, bulunan yerde bir daire içinde çevirerek veya rakibi üç adım taşımak,
- 5- Tek el payandada, diğer elle payandaya geçildiğinde,
- 6- Güreş sırasında kasıt olmadan kısıbetin kalçadan sıyrılması veya yırtılması,
- 7- Çivi yukan dıklıklarında,
- 8- Sırt üstü olmada (Tuş)
- 9- Tedavi ve bayılmada zaman geçtiğinde,
- 10- Faul devamında diskalifiyede

YAĞLI GÜREŞTE OYUNLAR

Yağlı güreşte oyunlar yerde ve ayakta olmak üzere iki bölümde olur. Yerdeki belli başlı oyunlar: Sarma, tek sarma, sarmada çoban bağı, dış kazık, iç kazık, dış kazıkta gerdane, ters kepçe, paça kasnak, sarmada kolla yaslama, diz kundesı, oturak kundesı, şark kundesı, ters sarma, ters paça.

Ayakta yapılan oyunlar: Hücum ve Savunma oyunları şeklindedir. Hücum oyunları: Elense, dış tırpan, iç tırpan, budama, tek çapraz, çift çapraz, sırt çaprazı, tek dalma, iç paça dış kazık, kazkanadı, ayak kundesı, koltuk altı, tek dirsek budama, çift dirsek kapmak, kalçaya dalmak, ayak kemanesi ile rakibi taşıma oyunları. Savunma oyunları: İç ve dış tırpanda bacak kaçırma, çift çaprazda burun kakması, yanbaş, boyunduruk, boyundurukta dizletme, tek dalmada kurtuluş, kaz kanadı boşaltması, dalarken baskı, kazkanadından sıyrılma kolluk altına girmek, karşılıklı paça kasnak, çift çaprazda çift paça kapmak, arka çaprazdan sıyrılmak, paça kasnaktan sıyrılmak, paça kasnaktan sıyrılmak ve karşılıklı kaldırma hareketleri.

YASAK OYUNLAR

Yağlı güreşte yasak oyunlar şunlar :

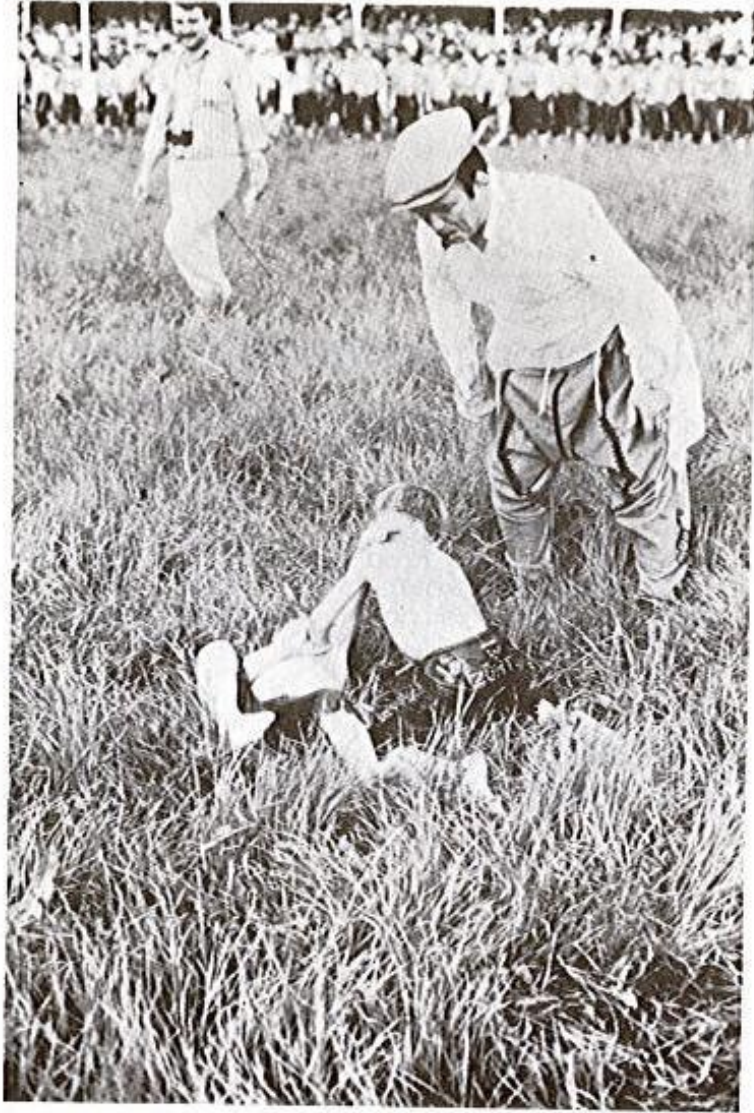
- 1- Çift sarma (Kurt kapanı) vurarak rakibin üstünde beklemek
- 2- Künde de omurgaya tazyik, belli dirsekle zorlamak
- 3- Ayağı dizkapağından ters tarafa bükme,
- 4- Baldır patlatan oyunu yapmak
- 5- Rakibin gözüne, kulağına, burnuna parmak sokmak,
- 6- Rakibe kemane çekmek, tırmalamak, ısırarak, hayalari sıkarak, kafa atmak veya tekme savurmak,
- 7- Rakibin kolunu ters tarafa sakatlayacak şekilde bükmeğe çalışmak
- 8- Sebepsiz boyunduruk çekmek ve boğmaya çalışmak
- 9- Rakibi kasten saha dışına, seyircilerin üstüne veya diğer güreşen çiftlerin üstüne itmek
- 10- Rakibi altta kalınca arkadan kazık vurmak, uzun süre beklemek.

YAĞLI GÜREŞTE CEZA

Yağlı güreşte verilen cezalar ise şöyle:

- 1- Hakemlere, seyirciye, rakibe söz veya hareketle hakarette bulunan güreşten belirli bir süre için alınır. Bu süre bazen bir yıl, bazen ömür boyu Kırkpınar'a katılmama şeklinde olabilir.
- 2- Müsabaka sırasında rakiple konuşmak veya kavga etmekte Kırkpınar'a katılmama cezasını taşıyabilir.
- 3- Ciddi güreş tutmamak, anlaşmalı güreş atmak ta Kırkpınar törelerine aykırıdır. Yapıldığı tesbit edildiğinde, müsabakalardan ihraç edilirler.

Yağlı güreşte eleminasyon usulü uygulandığından yenilen güreşçi maç hakkını kaybeder ve elenir. Yenilenler ise final yolunda yeniden maç atarlar. Eşlerini yenen birinci, son yenilen ise ikinci olur.

BAŞPEHLİVAN'DAN MINİKLERE KADAR
KİSPET GİYEN ÇAYIRA ÇIKAR

CAZGIR

Kırkpınar'ın en önemli kişilerinden birisi Cazgır'dır. Başka bir deyimle Dellal olan Cazgırın bütün güreşçileri tanıması, Kırkpınar'a gelmeden önce yaptığı güreşleri bilmesi ve dualarını okurken eşlendirdiği pehlivanların güçlü yönlerini söyleyerek hasmını uyarması gerekmektedir.

Sesinin gür, dua kurallarına uygun mısralar düzmesi cazgırın ayrı özelliklerinden biridir.

Uzun seneler Kırkpınar'da cazgırlık yapmış olan Edirne'nin Ayşe Kadın Camii eski imamı Sadık Hoca (d.1852, ö.1942) Er meydanında şu duayı okurdu:

Allah, Allah llallah
Erler Çıkı meydana
Biri birinden merdane
Biri ak, biri kara,
Mavlâm her birine kuvvet vere.
Bu meydan er meydanıdır,
Nice koç yiğitler bu meydandan geçti,
Acı tatlı suyun içip göçtü.
Atlar gibi tepişin,
Aslanlar gibi kapişin.
Ya Muhammet, ya Ali,
Pehlivanların piri Hazreti Hamza Veli,
Dellâl çıksın aradan
Hepsine kuvvet versin yaradan.

Pehlivan pehlivan
İşte meydan, işte pehlivan.
Güreş edenlere, yardım eder Hazreti yaradan

Hani Ali hani Veli
Pirimiz üstadımız, Hazreti Hamzadır belli.
Karşıdan gelir kır at, kanatları kat kat,
Gönderelim Hazreti Muhammed'e selavat.

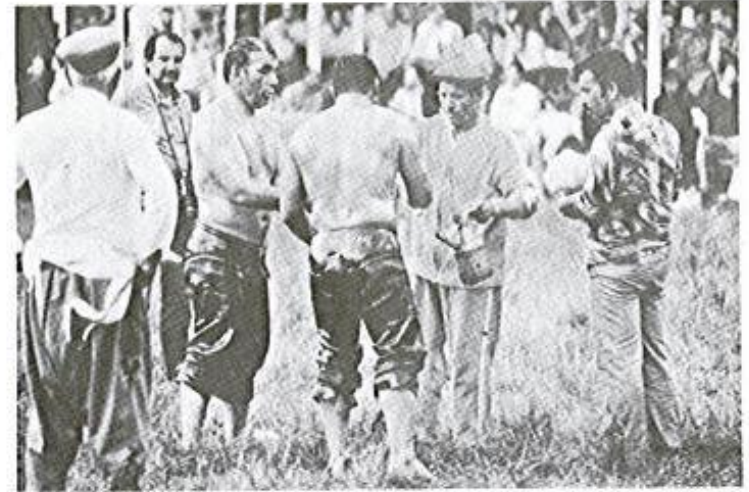
Allah Allah illallah.
Hepbirlikte pehlivanlarımıza,
Alkışlarla diyelim maşallah

Sözleri ile yıllardır Kırkpınar çayırlarımızda Pehlivanlarımızı
coşturan cazgırbaşı ŞİRİN MUSTAFA görülmektedir.

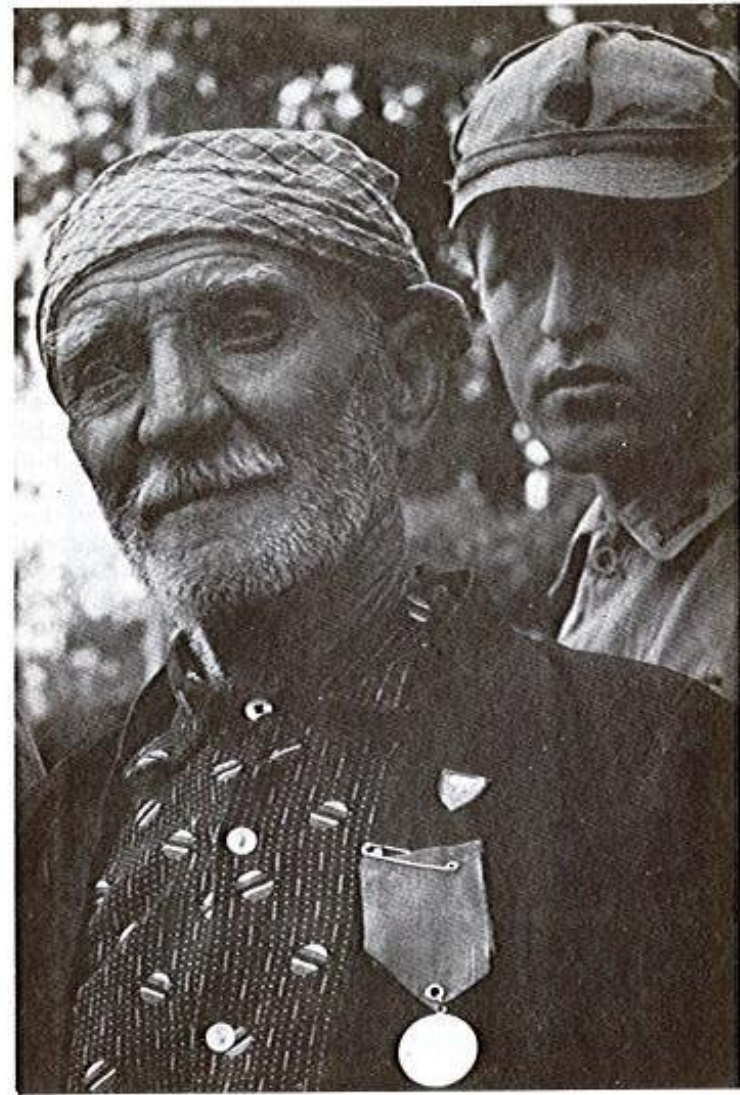
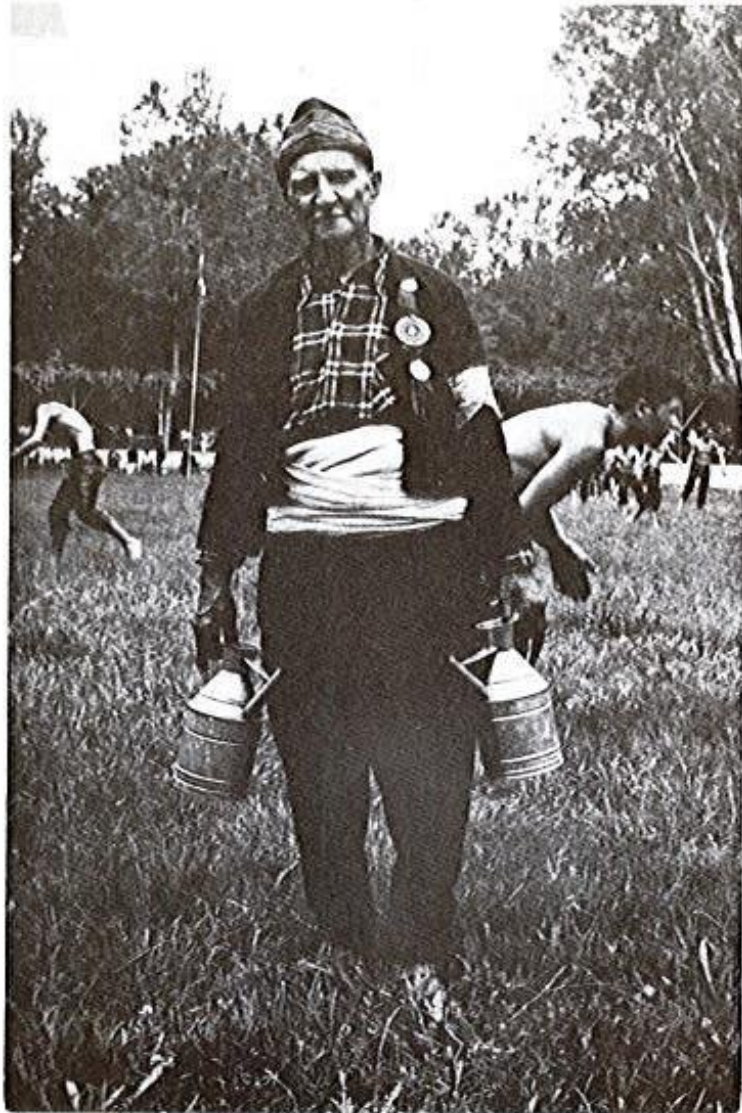

YAĞLAMA

Pehlivanlar meydanın münasip bir yerinde içleri yağ ve su ile doldurulmuş kazanların etrafında yağlanırlar. Yağlanmak şöyle olur: Önce sağ elle sol omuza, göğüse, kol ve kısıbete yağ sürülür. Daha sonra sol el ile aynı şey yapılır. Pehlivanlar birlerinin sırtlarını yağlatır. Güreş başladıktan sonra pehlivanlar çayırdaki dolaşan ibrikçilerden dilediklerinde yağ ve su alırlar. Kırkpınar'ın su ibrikçisi, yağ ibrikçisi, davul ve zurnacısı, pehlivani, ağası geçmiş günlerde bir bakışta tanınacak özel kıyafetler içinde olduklarından tanınmakta zorluk çekilmezdi.

YAĞCI

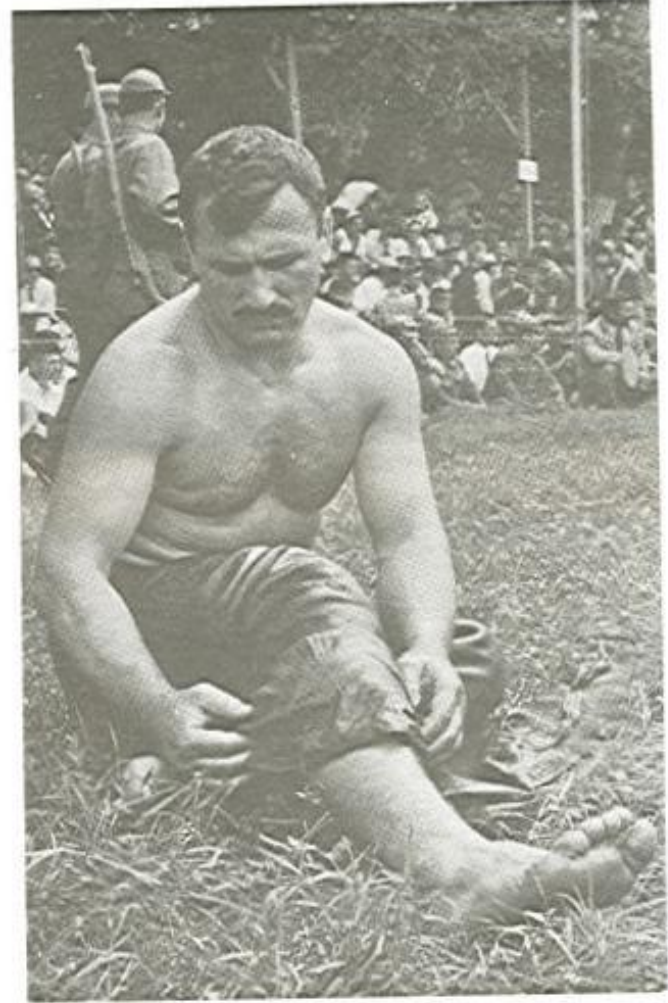
KIRKPINARIN EN ESKİ EMEKTARI,
ADALI HALİL'E BİLE YAĞ DÖKMÜŞ YAĞCI PAŞA DAYI
1975 YILINDA VEFAT ETMİŞTİR.

KISBET

Yağlı güreşe çıkan her pehlivanın güreş malzemesinin başında Kisbet'i gelir. Manda, dana veya Malak derisinden yapılan kisbetin bel kısmı dört parmak genişliğinde ve kalın olur. Uçkur yerine kalın ip geçirilir. Bu kısma kasnak denir. Kisbetin diz kapağının altına gelen yere paça denir. Paça ile etin arasına paçabent tabir edilen keçe konur. Deri kısım keçenin üzerine çekilir. Bunun da üzeri sicimle sıkıca bağlanır. Sıkıca bağlanmasının sebebi ise, bu kısımdan çok oyun çıkmasından ötürüdür. Sıkı bağlanmayan paçadan içeri giren parmaklar sayesinde oyun almak kolaylaşır. Yağlı güreşte paça kaptıran pehlivana boyunduruk vurma hakkı buradan gelmiştir. Kisbet iki kısımdır. Mayo gibi vücudu saran bölüm ve paça olmak üzere ikiye ayrılan kisbetin üst kısmı üç kat deriden yapılır. Beli saran bölüme kasnak veya paşkavz da denilir.

Geçmiş yıllarda kisbet giyen pehlivana tören yapılır, pehlivanlıkta pişmeyen güreşçiye kisbet giydirilmezdi. Ustaları tarafından kisbet giymeye layık görülen genç güreşçi ustasının ve yaşlı heplivanların ellerini öper, dualarını alır ve rakibi ile bir gösteri güreşi tutardı. Eski törelere göre ilk kez kisbet giyen pehlivanın yağlanacağı kazana bir miktar gül suyu damlatılırdı.

Yağlı güreşçinin en önemli malzemesi olan kisbetin düşmanı su dur. Güreşten sonra zembile yerleştirilen kisbet tekrar yağlanarak kaldırılır.

BİR PEHLIVAN DİKKATLİ ŞEKİLDE
KISPETİNİ BAĞLARKEN GÖRÜLMEKTEDİR.
HASAN ŞAHİN

ZEMBİL

Pehlivanlar kışbetlerini "Zembil" adı verilen sazdan yapılmış bir torbada taşırlar. Zembili elinde bir pehlivan ya güreşten geldiğini ya da güreşe gittiğini işaret eder. Güreşi bırakmış pehlivan zembilini duvara asarak bir daha kışbet giymeyeceğini anlatmak ister. Bir usta pehlivan, kendisinde pehlivanlık pırlısı göremediği gence zembilini taşıtmaz. İlerde ustasının yerini alabilecek pehlivan zembil taşır.

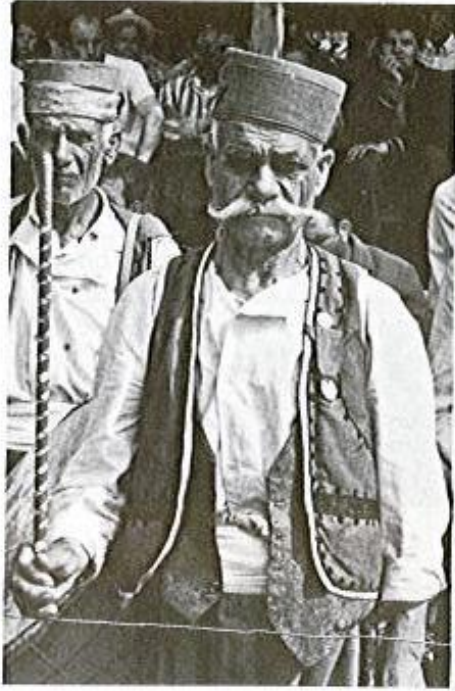
DAVUL VE ZURNA

Davul ve zurnacıların yeri er meydanında yağ ve su kazanlarının arka cephesindedir. Kırkpınar'da davul ve zurnacılık belli guruplara açık arttırma ile verilir. Davul ve zurnacılar pehlivan ve cenk havaları ile hem pehlivanları hem de seyircileri coştururlar. Pehlivanlardan birisi tehlikeli oyun aldıklarında davul ve zurnanın temposu hızlanır. Cangarbi adı verilen bu hızlı tempo seyircileri müsabakanın heyecanına götürür.

"Zurnada peşrev olmaz" deyimine rağmen Kırkpınar'da davul ve zurnalar peşrev çalarlar. Güreşler esnasında alttaki pehlivana "dikkat et" üstteki pehlivana "Kaçırma" şeklinde müzik temposu tutulur.

ÜÇ GÜN KIRKPINARDA GÜREŞ SEYREDEN
DAVUL ZURNA SESİNİ GÜNLERCE
KULAKLARINDAN ATAMAZ

DAVUL - ZURNA ORKESTRA GİBİ ŞEF'LE İDARE OLUR

ESKİ KIRKPINARLARDA ASAYİŞ

Kırkpınar'ın devam ettiği günlerde hükümetin burada aldığı inzibati tedbir hemen hemen hiç yok denecek kadar azdı. Yalnız bu mahal Ortaköy kazasına bağlı olduğu için bir jandarma çavuşu veya Subay gelirdi. Görevli inzibat çavuşu veya Subay ağa çadırında oturur bir nevi seyirci gibi bulunurdu. Üç gün, üç gece devam eden bu halk topluluğu gündüzleri devam eden pehlivan güreşlerini seyir etmekle diğer bir taraftan da iş adamlarının alış verişleri ile geçerdi. Geceleri sabaha kadar süren eğlencelerde ise bir vukuf olduğu işitilmemiştir. Inzibat ve emniyeti halkın medeni terbiye ve olgunluğu temin ederdi. Pehlivan güreşleri seyredilirken kimse kimseyi rahatsız etmez, huzursuz etme saygısızlığını göstermezdi.

ÇAYIR HAKEMLERİ

PEHLİVAN DUA VE SALAVATLARI

PEHLİVAN DUASI

Allah Allah, İllâllah,
Sekiz Türk arslanı çıktı meydana,
Birbirinden merdane.
Alta düştüm diye yerinme, Üste çıktım diye sevinme.
Çapraz gireyim deme yan baş atar,
Sarma künfa yapayım deme kılçık yapar.
Pehlivan, düşünme güven Allahına,
Daima dua et milletine üstadına.
Dünyaya geldik ayrı ayrı anadan, -
Kimimiz Rumeliden, Kimimiz Anadoludan.
Dünyaya geldik ayrı ayrı anadan her birimiz,
Pehlivanlar, biliniz, Hazret-i Hamzadır üstüdamız, pirimiz.
Pehlivan, pehlivan, Allahına güvenerek gir meydana,
Çetin ol, metin ol, güreş merdane.
Kırmdan gelir tatar, tozu dumana katar,
Hasmin kaparsa künfeyi manda olsan atar.
Söğüt dalından odun olmaz, her yiğitten pehlivan olmaz.
Karşiki dağdan aldım rengini,
Araya araya buldum hepinizin dengini.
At gibi yarışın, koç gibi tokuşan,
Koyun gibi meleşin, kardeş gibi güreşin.
Biri ak biri kara, Hazret-i Hamza çıktı nura,
Ben çıkıyorum aradan, Allah sizleri kayıra.

SALAVAT

Allah Allah İllâllah
Hayırlar gele inşaallah
Pirimiz Hamza pehlivan
Aslımız neslimiz pehlivan.

İki yiğit çıkmış meydana,
Birbirinden merdane.
Biri ak biri kara,
İkisinin de zoru para.

Alta geldim diye yerinme,
Üste çıktım diye sevinme.
Alta gelirsən apış,
Üste çıkarsan yapış.

Vur sarmayı künteden at,
Gönder Muhammede salavat.
Seyirttim gittim pınara,
Allah, her ikinizin de işini unara.

Mustafa Bilgin

teşekkür ederim.
Bora H. Gürsoylu'ya
Grafiker Resam
Bekir Bora'n'a ve
Güneş Gazetesi Spor Yazarı
emreği geçen
tesatim ve hazırlanmasında
Kitapın

Kitabın
tasarım ve hazırlanmasında
emeęi geçen
Güneş Gazetesi Spor Yazarı
Bekir Boran'a ve
Grafiker Ressam
Bora H. Gürsoylu'ya
teşekkür ederim.

Mustafa Bilgin

4

77
9

Trakya Üniversitesi Merkez Kütüphanesi

0029905

255.07.02.01.06.00/01/0029905

796.812/kur

029926

029926

7